

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Боренко М.С.

студентка,

Науковий керівник: Лазебна О.А.

кандидат філологічних наук, доцент,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РЕПОРТАЖІВ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Репортажем називається розповідь про поточні події, які публікуються в періодичному виданні або транслюються по радіо чи телебаченню. Цей жанр орієнтований на передачу фактів та подій, на першому плані якого знаходиться актуальність інформації та при цьому не передбачається виклад думки автора. Крім того, автор репортажу має бути очевидцем описаних подій.

Репортаж на сьогодні охоплює всі сфери суспільного життя, причому основними функціями традиційних репортажів є інформаційна і функція впливу, проте, крім цих функцій, можна виділити й інші: просвітницьку, гедоністичну тощо [3].

Головна мета перекладу – досягнення адекватності. Адекватний, або як його ще називають, еквівалентний переклад – це такий переклад, який здійснюється на рівні, необхідному і достатньому для передачі незмінного плану змісту при дотриманні відповідного плану вираження, тобто норм мови перекладу [2, с. 120].

Переклад німецьких репортажів характеризується великою кількістю перекладацьких трансформацій.

Перекладацькі трансформації розглядаються як прийоми перекладу, які може використовувати перекладач при перекладі різних текстів, в тих випадках, коли еквівалент в мові перекладу відсутній, або не може бути використаний в певному контексті.

Перекладацькі трансформації можна поділити на лексичні, граматичні та лексико-граматичні.

До лексичних трансформацій належать: перекладацькі транскрибування та транслітерація, калькування, лексико-семантичні заміни (генералізація, конкретизація, модуляція та інші).

До граматичних трансформацій належать: додавання та опущення, дослівний переклад, членування речення, поєднання речень та граматичні заміни (заміни форми слова, частини мови), зміни порядку слів та інші.

Лексико-граматичні трансформації: антонімічний переклад, конверсійна трансформація, метафоризація та деме́тафоризація, описовий переклад, компенсація тощо.

У процесі перекладацької діяльності, трансформації найчастіше бувають змішаного типу. Як правило, різного роду трансформації здійснюються одночасно, тобто поєднуються один з одним – перестановка супроводжується заміною, граматичне перетворення супроводжується лексичним [1, с. 28].

Проте при перекладі німецьких репортажів українською мовою зазвичай застосовуються такі трансформації, як додавання, опущення, заміна, генералізація, компенсація, антонімічний переклад та зміна порядку слів.

Зазвичай перекладацькі трансформації використовуються через відмінності норм двох мов та через різницю в смисловому об'ємі слова. В німецькій та українській мовах немає абсолютно однакових слів.

Ще однією причиною, чому в перекладача виникає необхідність у використанні трансформацій є відмінність у структурах двох мов.

Розглянемо трансформації, які відбуваються при перекладі німецьких репортажів українською:

1. Додавання – прийом, згідно з яким в речення вводяться додаткові слова. Зазвичай причинами прийому додавання є відмінності в структурах речень та необхідність пояснити іншомовному читачу інформацію, яку він може не зрозуміти.

Наприклад:

...*Staatsanwaltschaft Heidelberg*... – ...*прокуратура міста Гайдельберга* [6, с. 104]...

Scott Morrison war jenseits der australischen Grenzen noch weitgehend unbekannt... – *Прем'єр міністр Австралії Скотт Моррісон був все ще був невідомий за межами австралійських кордонів* [6, с. 74]...

2. Опущення – прийом, протилежний додаванню. Під час перекладу часто випускаються семантично надлишкові елементи.

Наприклад:

*Am Dienstag **dieser Woche**... – У вівторок [6, с. 106]...*

3. Генералізація – заміна одиниці мови оригіналу з вузьким значенням, мовою перекладу з більш широким значенням. Прийом генералізації часто використовується для заміни іменника та назв компаній, які можуть бути невідомими для україномовного читача.

Наприклад:

*Niemand versteht, warum sie nicht wie jene, die vor dem 1. März kamen, im **Camp Moria** unterkommen – Ніхто не розуміє, чому вони не залишаються в **таборі** як ті, хто приїхав до 1 березня [6, с. 106]...*

4. Компенсацією називається заміна елемента вихідної мови, що не перекладається, іншим елементом мови перекладу. Цей прийом використовується, коли складно або навіть неможливо знайти еквівалент в мові перекладу, та для перекладу діалектно-забарвлених елементів тексту, каламбурів, гри слів, ідіом, а також складних іменників.

Наприклад:

Katastrophenschutzmechanismus – процес цивільного захисту [6, с. 60].

*...dann **startet** Hammo seinen weißen Hyundai Van... – ...потім Хаммо **заводить** свій білий фургон Hyundai [5, с. 70]...*

5. Антонімічний переклад – це заміна конструкції вихідної мови, антономічною конструкцією мови перекладу без зміни змісту. Зазвичай, перекладач може застосовувати цей прийом перекладацької трансформації через відсутність схожого елемента в мові перекладу.

Наприклад:

*Andre Watson tut alles dafür, dass es jedes Virus **schwer hat bei ihm**. – Андре Уотсон робить усе, щоб **було легше пропустити** будь-якому вірусу [6, с. 64].*

6. Зміною порядку слів називається процес зміни розташування мовних елементів в тексті перекладу, порівняно з вихідним текстом. Використання цього прийому обумовлено тим, що структури двох мов (німецької та української) досить різні.

Наприклад:

Dass derzeit Zehntausende Beamte bei vollen Bezügen zu Hause sitzen, während andere extrem belastet sind, hat auch andere Gründe. – Є й інші причини, через які десятки тисяч державних службовців зараз сидять вдома, отримуючи повну оплату праці, а інші занадто навантажені [4, с. 30].

Отже, при перекладі репортажів виникає необхідність застосування певних перекладацьких трансформацій. В опрацьованих репортажах з

журналів *Der Spiegel* було зафіксовано такі прийоми: додавання, опущення, генералізація, компенсація, антонімічний переклад та зміна порядку слів, використання яких зумовлено основним чином відмінностями в лексико-граматичних системах німецької та української мов, культурних особливостей та менталітету.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко С.О. Перекладацькі трансформації у перекладі з англійської мови(на основі творів Едгара По) / С. О. Бондаренко // Молодий вчений. – 2016. – № 4.1. – С. 27-29.
2. Мирам Г. Профессия: переводчик. Київ: Ника-центр. Эльга, 2000.
3. Назар Р.Н. Характеристика репортажу як жанру мовлення // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / Донецький національний ун-т; наук. ред. Анатолій Загнітко. Донецьк : ДонНУ, 2009. Вип. 19. С. 209-213.
4. *Der Spiegel: Glaube, Liebe, Tapferkeit. Die Psychologie der Angst und die Kunst, Krisen zu meistern.* № 16/11.04.2020.
5. *Der Spiegel: Raus aus der Ehrgeiz-Falle.* № 2/04.01.2020.
6. *Der Spiegel: Sind wir bereit?* № 12/14.03.2020.

Боровиков О.В.

студент,

Національний університет «Острозька академія»

АНГЛІЙСЬКІ СКОРОЧЕННЯ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ ТА КОРОТКИХ ТЕКСТОВИХ ПОВІДОМЛЕННЯХ

Актуальність дослідження англійських скорочень у коротких текстових повідомленнях обумовлена суттєвим кількісним зростанням подібних лексичних одиниць у текстах Інтернет-простору. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікативних процесів сприяє активному використанню таких одиниць у процесі міжособистісного спілкування. Науковий інтерес до цієї теми пояснюється тим, що скорочення є яскравим прикладом сучасної тенденції впливу процесу збільшення об'єму інформації у віртуальному середовищі на розвиток англійської мови у контексті комунікативної функції.